

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

14 iunie 2012 *

„Directiva 93/13/CEE — Contracte încheiate cu consumatorii — Clauză abuzivă privind dobânda moratorie — Procedură de somație de plată — Competența instanței naționale”

În cauza C-618/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Audiencia Provincial de Barcelona (Spania), prin decizia din 29 noiembrie 2010, primită de Curte la 29 decembrie 2010, în procedura

Banco Español de Crédito SA

împotriva

Joaquín Calderón Camino,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano (raportor), președinte de cameră, domnii M. Safjan, M. Ilešič, E. Levits și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 1 decembrie 2011,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Banco Español de Crédito SA, de A. Herrador Muñoz și de V. Betancor Sánchez, precum și de R. Rivero Sáez, abogados;
 - pentru guvernul spaniol, de S. Centeno Huerta, în calitate de agent;
 - pentru guvernul german, de J. Kemper și de T. Henze, în calitate de agenți;
 - pentru Comisia Europeană, de M. Owsiany-Homung și de E. Gippini Fournier, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 14 februarie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: spaniola.

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea:
 - articolului 6 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273);
 - articolului 2 din Directiva 2009/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind acțiunile în încetare în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor (JO L 110, p. 30);
 - dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată (JO L 399 p. 1, Ediție specială, 19/vol. 9, p. 108);
 - articolului 5 alineatul (1) literele (l) și (m), a articolului 6, a articolului 7 și a articolului 10 alineatul (2) litera (l) din Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO L 133, p. 66) și a
 - articolului 11 alineatul (2) din Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale”) (JO L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Banco Español de Crédito SA (denumită în continuare „Banesto”), pe de o parte, și domnul Calderón Camino, pe de altă parte, referitor la plata unor sume datorate în cadrul executării unui contract de credit de consum încheiat între aceste părți.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

Directiva 87/102/CEE

- 3 Directiva 87/102/CEE a Consiliului din 22 decembrie 1986 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind creditul de consum (JO 1987, L 42, p. 48, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 252) prevedea la articolul 6:

„(1) Sub rezerva excluderii prevăzute la articolul 2 alineatul (1) litera (e), în cazurile în care există un contract între o instituție de credit sau o instituție financiară și un consumator pentru acordarea unui credit sub forma unui avans în cont curent, diferit de conturile de cărți de credit, consumatorul este informat la data sau înainte de data încheierii contractului cu privire la:

- limita creditului, în cazul în care există;
- rata anuală a dobânzii și taxele aplicabile din momentul încheierii contractului și condițiile în care acestea se pot modifica;
- procedura de reziliere a contractului.

Aceste informații se confirmă în scris.

(2) De asemenea, pe durata contractului, consumatorul este informat cu privire la orice modificare a ratei anuale a dobânzii sau a taxelor aferente în momentul în care survine o astfel de modificare. Aceste informații pot fi oferite printr-un extras de cont sau în orice altă modalitate acceptabilă pentru statele membre.

(3) În statele membre unde este permis descoperitul de cont acceptat tacit, statele membre în cauză se asigură că consumatorul este informat cu privire la rata anuală a dobânzii și la taxele aplicabile și cu privire la orice modificare a acestora, în cazurile în care descoperitul de cont depășește o perioadă de trei luni.”

4 Potrivit articolului 7 din directiva menționată:

„În cazul creditelor acordate pentru cumpărarea de bunuri, statele membre stabilesc condițiile în care se poate reintra în posesia acelor bunuri, în special în cazul în care consumatorul nu și-a dat consimțământul. De asemenea, statele membre se asigură că, în cazurile în care creditorul reintră în posesia bunurilor, decontarea dintre părți se efectuează astfel încât să se garanteze că reintrarea în posesie nu duce la nicio îmbogățire nejustificată.”

Directiva 93/13

5 În al doisprezecelea considerent al Directivei 93/13 se afirmă:

„întrucât, cu toate acestea, în stadiul lor actual, legislațiile interne permit doar preconizarea unei armonizări parțiale; întrucât, în special, prezenta directivă nu se referă decât la clauzele contractuale care nu au fost negociate individual; întrucât statele membre ar trebui să aibă posibilitatea, respectând în același timp dispozițiile tratatului, de a le asigura consumatorilor un nivel mai ridicat de protecție prin dispoziții de drept intern mai stricte decât cele din prezenta directivă”.

6 Al douăzeci și unulea considerent al directivei menționate este formulat după cum urmează:

„întrucât statele membre ar trebui să se asigure că nu se includ clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către un vânzător sau furnizor și că, în cazul în care, cu toate acestea, se includ astfel de clauze, acestea nu creează obligații pentru consumator, iar contractul continuă să creeze obligații pentru părți prin acele clauze în cazul în care poate continua să existe fără dispozițiile abuzive”.

7 În al douăzeci și patrulea considerent al aceleiași directive se precizează:

„întrucât autoritățile judiciare sau administrative din statele membre trebuie să aibă la dispoziție mijloace adecvate și eficace pentru a împiedica aplicarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii”.

8 Potrivit articolului 6 din Directiva 93/13:

„(1) Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un vânzător sau un furnizor, în conformitate cu legislația internă, nu creează obligații pentru consumator, iar contractul continuă să angajeze părțile prin aceste clauze, în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive.

(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că consumatorul nu își pierde protecția acordată prin această directivă datorită alegerii legislației unui stat nemembru ca legislație aplicabilă contractului, în cazul în care acesta din urmă are o strânsă legătură cu teritoriul statelor membre.”

- 9 Articolul 7 alineatul (1) din directiva menționată are următorul cuprins:

„Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților, există mijloace adecvate și eficace pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către vânzători sau furnizori.”

- 10 Articolul 8 din directivă prevede:

„Statele membre pot adopta sau menține cele mai stricte dispoziții compatibile cu [T]ratatul [CE] în domeniul reglementat de prezenta directivă, pentru a asigura consumatorului un nivel maxim de protecție.”

Directiva 2005/29

- 11 Articolul 11 alineatele (1) și (2) din Directiva 2005/29 prevede:

„(1) Statele membre asigură existența unor mijloace adecvate și eficiente de combatere a practicilor comerciale neloiale pentru a pune în aplicare respectarea dispozițiilor prezentei directive în interesul consumatorilor.

[...]

(2) În cadrul dispozițiilor legale menționate la alineatul (1), statele membre conferă instanțelor judecătorești sau autorităților administrative, în cazul în care ele consideră că asemenea măsuri sunt necesare, ținând seama de toate interesele implicate și, în special, de interesul public, competențele necesare:

- (a) pentru a ordona încetarea sau a institui proceduri legale corespunzătoare pentru un ordin de încetare a practicilor comerciale neloiale

sau

- (b) în cazul în care practica comercială neloială nu a fost încă aplicată, dar este iminentă, pentru a ordona interzicerea practicii sau a institui procedurile judiciare corespunzătoare pentru un ordin de interzicere a practicilor comerciale neloiale,

chiar dacă nu există o dovadă a pierderii sau a prejudiciului real sau intenției sau neglijenței din partea comerciantului.

Statele membre dispun ca măsurile prevăzute la primul paragraf să fie adoptate prin procedură accelerată:

- fie cu efect provizoriu,
- fie cu efect definitiv,

înțelegând că fiecare stat membru trebuie să decidă pe care dintre cele două opțiuni o va reține.

[...]”

Regulamentul nr. 1896/2006

- 12 În considerentul (10) al Regulamentului nr. 1896/2006 se precizează:

„Procedura instituită de prezentul regulament ar trebui să constituie un instrument complementar și facultativ pentru reclamant, care este în continuare liber să recurgă la o procedură prevăzută de legislația națională. În consecință, prezentul regulament nu înlocuiește și nici nu armonizează mecanismele de recuperare a creanțelor necontestate existente în temeiul legislației naționale.”

13 Articolul 1 din Regulamentul nr. 1896/2006 prevede:

„(1) Prezentul regulament are drept obiect:

(a) simplificarea, accelerarea și reducerea costurilor litigiilor transfrontaliere referitoare la creanțele pecuniare necontestate prin instituirea unei proceduri europene de somație de plată;

și

(b) asigurarea liberei circulații a somațiilor europene de plată în toate statele membre prin stabilirea unor standarde minime prin respectarea cărora nu este necesară nicio procedură intermediară în statul membru de executare înaintea recunoașterii și executării.

(2) Prezentul regulament nu împiedică reclamantul să-și valorifice o creanță în sensul articolului 4 recurgând la o altă procedură prevăzută de legislația unui stat membru sau de legislația comunitară.”

Directiva 2008/48

14 Articolul 1 din Directiva 2008/48 are următorul cuprins:

„Obiectul prezentei directive este de a armoniza anumite aspecte ale actelor cu putere de lege și ale procedurilor administrative ale statelor membre în materie de contracte de credit pentru consumatori.”

15 Potrivit articolului 5 alineatul (1) din directiva menționată:

„Cu o perioadă rezonabilă de timp înainte ca un consumator să încheie un contract de credit sau să accepte o ofertă, creditorul și, unde este cazul, intermediarul de credit furnizează consumatorului, pe baza termenilor și a condițiilor de creditare oferite de către creditor, precum și, dacă este cazul, a preferințelor exprimate și a informațiilor furnizate de către consumator, informațiile necesare care să îi permită consumatorului să compare mai multe oferte pentru a putea lua o decizie informată cu privire la eventuala încheiere a unui contract de credit. [...]

Aceste informații menționează:

[...]

(l) rata dobânzii aplicabilă în cazul ratelor restante, măsurile pentru ajustarea acesteia și, unde este cazul, orice penalități în caz de neplată;

(m) o avertizare privind consecințele neefectuării plăților;

[...]”

16 Articolul 10 alineatul (2) din directivă prevede:

„Contractul de credit specifică în mod clar și concis:

[...]

(l) rata dobânzii, în cazul plăților restante, aplicabilă la data încheierii contractului de credit și măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată;

[...]”

Directiva 2009/22

17 Articolul 1 alineatul (1) din Directiva 2009/22 prevede:

„Scopul prezentei directive este de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la acțiunile în încetare menționate la articolul 2, vizând protejarea intereselor colective ale consumatorilor incluse în directivele enumerate în anexa I, în vederea asigurării unei bune funcționări a pieței interne.”

18 Potrivit articolului 2 din directiva menționată:

„(1) Statele membre desemnează instanțele judecătorești sau autoritățile administrative competente să decidă asupra acțiunilor introduse de entitățile calificate în sensul articolului 3, vizând:

(a) încetarea sau interzicerea oricărei încălcări, cu toată diligența necesară și, după caz, în cadrul unei proceduri de urgență;

[...]

(2) Prezenta directivă nu aduce atingere normelor de drept internațional privat privind dreptul aplicabil, care este, în mod normal, fie cel al statului membru unde încălcarea își are originea, fie al statului membru în care încălcarea își produce efectele.”

Dreptul spaniol

19 În dreptul spaniol, protecția consumatorilor împotriva clauzelor abuzive a fost asigurată inițial prin Legea generală 26/1984 privind protecția consumatorilor și a utilizatorilor (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) din 19 iulie 1984 (BOE nr. 176 din 24 iulie 1984, p. 21686, denumită în continuare „Legea 26/1984”).

20 Legea 26/1984 a fost ulterior modificată prin Legea 7/1998 privind condițiile generale ale contractelor (Ley 7/1998 sobre condiciones generales de la contratación) din 13 aprilie 1998 (BOE nr. 89 din 14 aprilie 1998, p. 12304), care a transpus Directiva 93/13 în dreptul intern spaniol.

21 În sfârșit, Decretul legislativ regal 1/2007 de aprobare a formei modificate a Legii generale privind protecția consumatorilor și a utilizatorilor și a altor legi complementare (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) din 16 noiembrie 2007 (BOE nr. 287 din 30 noiembrie 2007, p. 49181, denumit în continuare „Decretul legislativ 1/2007”) a adoptat textul codificat al Legii 26/1984, cu modificările ulterioare.

22 Potrivit articolului 83 din Decretul legislativ 1/2007:

„1. Clauzele abuzive sunt nule deplin drept și sunt considerate ca nefiind incluse în contract.

2. Partea contractului afectată de nulitate este completată în conformitate cu prevederile articolului 1258 din Codul civil și cu principiul bunei-credințe obiective.

În acest scop, instanța care declară nulitatea respectivelor clauze completează contractul și dispune de competențe de moderare cu privire la drepturile și la obligațiile părților, în cazul în care contractul este menținut, și cu privire la consecințele lipirii acestuia de efecte, în cazul unui prejudiciu considerabil pentru consumator și utilizator.

Numai în cazul în care clauzele care sunt menținute conduc la o situație inechitabilă în ceea ce privește poziția părților, care nu poate fi remediată, instanța poate declara că contractul este lipsit de efecte.”

23 Articolul 1258 din Codul civil prevede:

„Contractele sunt încheiate prin simplul acord de voință și, din acel moment, obligă nu numai la executarea clauzelor prevăzute expres în contract, ci și la toate urmările care, prin natura lor, sunt conforme bunei-credințe, uzanțelor și legii.”

24 În ceea ce privește procedura de somație de plată, Codul de procedură civilă (Ley de Enjuiciamiento Civil), în forma sa în vigoare la data la care a fost inițiată procedura care a dat naștere acțiunii principale, prevede, la articolul 812 alineatul 1, condițiile privind aplicarea acestei proceduri după cum urmează:

„Poate utiliza procedura de somație de plată orice persoană care solicită altei persoane plata unei creanțe pecuniare, scadente, exigibile și care nu depășește suma de 30 000 de euro, atunci când cuantumul acestei creanțe este dovedit în unul dintre următoarele moduri:

1. fie prin prezentarea unor documente, indiferent de formă, tip sau suport fizic, care sunt semnate de debitor ori care poartă ștampila, sigla sau marca acestuia, sau orice alt semn, fizic sau electronic, care provine de la debitor,
2. fie prin prezentarea unor facturi, bonuri de livrare, certificate, telegrame, faxuri sau orice alte documente care, chiar dacă au fost create unilateral de creditor, sunt de tipul celor utilizate în mod obișnuit pentru a proba creanțele și datoriile în cadrul raporturilor de tipul celui care există între creditor și debitor.

[...]”

25 Articolul 815 alineatul 1 din Codul de procedură civilă, intitulat „Admisibilitatea cererii și somația de plată”, prevede:

„În cazul în care documentele anexate cererii de sesizare a instanței se numără printre cele prevăzute la articolul 812 alineatul 2 sau constituie, în opinia instanței, un început de probă în ceea ce privește dreptul reclamantului, confirmat de conținutul cererii, se dispune prin ordonanță ca debitorul să îi plătească suma datorată creditorului în termen de 20 de zile și să prezinte instanței dovada plății sau să se înfățișeze în fața acesteia și să indice în mod succint, în cadrul opoziției, motivele pentru care consideră că nu datorează, în tot sau în parte, suma solicitată [...]”

26 Articolul 818 alineatul 1 din Codul de procedură civilă, referitor la opoziția debitorului, prevede:

„În cazul în care debitorul formulează opoziție în termenul legal, litigiul se soluționează definitiv după finalizarea procedurii adecvate, hotărârea pronunțată dobândind autoritate de lucru judecat.”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

27 La 28 mai 2007, domnul Calderón Camino a încheiat cu Banesto un contract de credit pentru o sumă de 30 000 de euro (denumit în continuare „contractul în litigiu”) pentru achiziționarea unui vehicul destinat să „satisfacă nevoile gospodăriei”. Contractul prevedea o rată a dobânzii de 7,950 %, o DAE (dobânda anuală efectivă) de 8,890 % și o rată a dobânzii moratorii de 29 %.

28 Deși scadența contractului în litigiu a fost stabilită la 5 iunie 2014, Banesto a considerat că acesta își încetase efectele înaintea respectivei date pentru motivul că, în septembrie 2008, nu fuseseră încă rambursate șapte rate lunare. Astfel, la 8 ianuarie 2009, Banesto a sesizat Juzgado de Primera Instancia nr. 2 de Sabadell, în conformitate cu dreptul spaniol, cu o cerere de somație de plată privind suma de 29 381,95 euro, corespunzătoare ratelor neplătite, majorate cu dobânda convențională și cu cheltuielile aferente.

- 29 La 21 ianuarie 2010, Juzgado de Primera Instancia nr. 2 de Sabadell a emis o ordonanță în care a constatat că, pe de o parte, contractul în litigiu era un contract de adeziune, care a fost încheiat fără să existe posibilități reale de negociere și care cuprindea condiții generale impuse, și că, pe de altă parte, rata dobânzii moratorii de 29 % era stabilită printr-o clauză dactilografiată care nu se distingea de restul textului în ceea ce privește tipul și corpul caracterelor utilizate sau acceptarea specifică din partea consumatorului.
- 30 În aceste condiții, ținând seama în special de nivelul Euribor („Euro interbank offered rate”) și de nivelul ratei dobânzii Băncii Centrale Europene (BCE), precum și de faptul că rata dobânzii moratorii menționate era cu mai mult de 20 de puncte mai mare decât rata dobânzii aferente creditului, Juzgado de Primera Instancia nr. 2 de Sabadell a declarat din oficiu nulitatea de drept a clauzei referitoare la dobânda moratorie, pentru motivul că aceasta avea un caracter abuziv, făcând referire la jurisprudența constantă a Curții în materie. De asemenea, instanța menționată a stabilit respectiva rată la 19 %, făcând referire la rata dobânzii legale și la rata dobânzii moratorii care figura în legile bugetare naționale din perioada 1990-2008 și a dispus ca Banesto să efectueze un nou calcul al cuantumului dobânzii pentru perioada în cauză în litigiul cu care era sesizată.
- 31 Banesto a formulat apel împotriva ordonanței menționate în fața Audiencia Provincial de Barcelona, susținând, în esență, că Juzgado de Primera Instancia nr. 2 de Sabadell nu putea în această etapă a procedurii nici să constate din oficiu nulitatea clauzei contractuale referitoare la dobânda moratorie, pe care a considerat-o abuzivă, nici să efectueze modificarea acesteia.
- 32 În decizia de trimitere, Audiencia Provincial de Barcelona a constatat, în primul rând, că legislația spaniolă în materia protecției intereselor consumatorilor și ale utilizatorilor nu permite instanțelor sesizate cu o cerere de somație de plată să declare, din oficiu și *in limine litis*, nulitatea clauzelor abuzive, analiza legalității acestora trebuind să fie realizată în cadrul procedurii de drept comun, care nu este inițiată decât în cazul unei opoziții formulate de debitor.
- 33 În ceea ce privește, în al doilea rând, dreptul Uniunii, instanța menționată a subliniat că este adevărat că jurisprudența Curții a interpretat articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 în sensul că instanțele naționale trebuie să ridice din oficiu problema nulității și a inaplicabilității unei clauze abuzive, chiar și în lipsa unei cereri în acest sens formulate de părțile la contract.
- 34 Cu toate acestea, potrivit instanței de trimitere, Regulamentul nr. 1896/2006, care reglementează chiar materia somației de plată la nivelul Uniunii Europene, nu instituie o procedură de examinare din oficiu și *in limine litis* a clauzelor abuzive, ci se limitează să enumere o serie de cerințe și de informații care trebuie să fie furnizate consumatorilor.
- 35 Tot astfel, nici Directiva 2008/48, care privește contractele de credit pentru consumatori, nici Directiva 2009/22, care se referă la acțiunile în încetarea încălcărilor care afectează interesele consumatorilor, nu prevăd mecanisme procedurale care să oblige instanțele naționale să constate din oficiu nulitatea unei clauze precum cea cuprinsă în contractul în litigiu.
- 36 În sfârșit, chiar dacă s-ar considera ca fiind „neloială”, în sensul Directivei 2005/29, practica constând în includerea în textul unui contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator a unei clauze privind dobânda moratorie, întrucât Legea 29/2009 de modificare a regimului juridic al concurenței neloiale și al publicității pentru ameliorarea protecției consumatorilor și a utilizatorilor (Ley 29/2009 por la que se modifica el régimen legal de la competencia desleal y de la publicidad para la mejora de la protección de los consumidores y usuarios) din 30 decembrie 2009 (BOE nr. 315 din 31 decembrie 2009, p. 112039) nu a transpus în dreptul spaniol articolul 11 alineatul (2) din această directivă, instanțele naționale nu au, în orice caz, competența de a examina din oficiu caracterul neloial al unei astfel de practici.

37 În aceste condiții Audiencia Provincial de Barcelona, care are îndoieli cu privire la interpretarea corectă a dreptului Uniunii, a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Este contrar dreptului Uniunii, în special dreptului consumatorilor și al utilizatorilor, ca o instanță națională să nu se pronunțe din oficiu și *in limine litis*, precum și în orice fază a procedurii cu privire la nulitatea sau la revizuirea unei clauze privind dobânda moratorie (în acest caz de 29 %) cuprinse într-un contract de credit de consum? Instanța menționată poate opta, fără a aduce atingere drepturilor consumatorului [recunoscute de] legislația Uniunii, să lase să depindă de inițiativa debitorului posibilitatea de a analiza respectiva clauză (prin intermediul căii procedurale a opoziției care poate fi formulată de acesta)?
- 2) În lumina articolului 6 alineatul (1) din Directiva [93/13] și a articolului 2 din Directiva [2009/22], cum trebuie interpretat în mod corect articolul 83 din [Decretul legislativ 1/2007] [...] ? Care este domeniul de aplicare, în această privință, al articolului 6 alineatul (1) din Directiva [93/13] atunci când prevede că clauzele abuzive «nu creează obligații pentru consumator»?
- 3) Controlul judiciar din oficiu și *in limine litis* poate fi exclus în cazul în care reclamantul stabilește în mod clar în cerere rata dobânzii moratorii, valoarea creanței, inclusiv principalul și dobânzile, penalitățile contractuale și costurile, rata dobânzii și perioada pentru care se aplică respectivele dobânzi (sau trimiterea la o dobândă legală care se adaugă din oficiu la principal în temeiul legislației statului membru de origine), cauza acțiunii, inclusiv descrierea împrejurărilor invocate ca temei al creanței și al dobânzilor cerute, precizând dacă este vorba despre o dobândă legală sau contractuală, despre o capitalizare a dobânzilor sau despre rata dobânzii creditului, dacă a fost calculată de reclamant și care este procentul de majorare în raport cu dobânda de bază a Băncii Centrale, astfel cum se prevede în [R]egulamentul [nr. 1896/2006] privind procedura europeană de somație de plată?
- 4) În lipsa transunerii, articolul 5 literele (l) și (m), articolul 6 și articolul 10 litera (l) din Directiva [2008/48], atunci când menționează «măsurile pentru ajustarea acesteia», obligă instituția financiară să includă în contract într-un mod specific și distinct (iar nu în corpul textului, într-un mod indistinct), clar și vizibil, ca «informații precontractuale», referirile la rata dobânzii moratorii în caz de neplată, precum și elementele luate în considerare pentru stabilirea acesteia (cheltuieli financiare, de recuperare [...]) și să includă o avertizare privind consecințele legate de elementele de cost?
- 5) Articolul 6 alineatul (2) din Directiva [2008/48] implică obligația de a comunica exigibilitatea anticipată a creditului sau a împrumutului, care determină aplicarea dobânzii moratorii? Principiul interzicerii îmbogățirii nejustificate prevăzut la articolul 7 din Directiva [2008/48] este aplicabil în cazul în care instituția creditoare nu pretinde numai recuperarea bunului (capitalul împrumutului), ci și aplicarea unei dobânzi moratorii deosebit de ridicate?
- 6) În lipsa unei norme de transpunere și în lumina articolului 11 alineatul (2) din Directiva [2005/29], instanța poate aprecia din oficiu ca fiind neloială practica de a introduce în textul contractului o clauză privind dobânda moratorie?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

38 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Directiva 93/13 trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, care nu permite instanței sesizate cu o cerere de somație

de plată să aprecieze din oficiu, *in limine litis* sau într-o altă etapă a procedurii, caracterul abuziv al unei clauze privind dobânda moratorie cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, în lipsa unei opoziții formulate de acesta din urmă.

- 39 Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie amintit, de la început, că sistemul de protecție pus în aplicare prin Directiva 93/13 se bazează pe ideea că un consumator se găsește într-o situație de inferioritate față de un vânzător sau un furnizor în ceea ce privește atât puterea de negociere, cât și nivelul de informare, situație care îl conduce la adeziunea la condițiile redactate în prealabil de vânzător sau furnizor, fără a putea exercita o influență asupra conținutului acestora (Hotărârea din 27 iunie 2000, Océano Grupo Editorial și Salvat Editores, C-240/98-C-244/98, Rec., p. I-4941, punctul 25, Hotărârea din 26 octombrie 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Rec., p. I-10421, punctul 25, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Rep., p. I-9579, punctul 29).
- 40 Având în vedere o astfel de situație de inferioritate, articolul 6 alineatul (1) din directiva menționată prevede că o clauză abuzivă nu creează obligații pentru consumator. Astfel cum reiese din jurisprudență, este vorba despre o dispoziție imperativă care urmărește să substituie echilibrul formal pe care îl instituie contractul între drepturile și obligațiile cocontractanților printr-un echilibru real, de natură să restabilească egalitatea dintre aceste părți (Hotărârile citate anterior Mostaza Claro, punctul 36, și Asturcom Telecomunicaciones, punctul 30, Hotărârea din 9 noiembrie 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, Rep., p. I-10847, punctul 47, și Hotărârea din 15 martie 2012, Pereničová și Perenič, C-453/10, punctul 28).
- 41 Pentru a asigura protecția urmărită de Directiva 93/13, Curtea a subliniat deja în mai multe ocazii că situația de inegalitate care există între consumator și vânzător sau furnizor nu poate fi compensată decât printr-o intervenție pozitivă, exterioară părților la contract (a se vedea Hotărârile citate anterior Océano Grupo Editorial și Salvat Editores, punctul 27, Mostaza Claro, punctul 26, Asturcom Telecomunicaciones, punctul 31, precum și VB Pénzügyi Lízing, punctul 48).
- 42 În lumina acestor principii, Curtea a hotărât astfel că instanța națională este obligată să analizeze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale care se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 și, prin aceasta, să suplinească dezechilibrul existent între consumator și vânzător sau furnizor (a se vedea în acest sens Hotărârea Mostaza Claro, citată anterior, punctul 38, Hotărârea din 4 iunie 2009, Pannon GSM, C-243/08, Rep., p. I-4713, punctul 31, Hotărârile citate anterior Asturcom Telecomunicaciones, punctul 32, și VB Pénzügyi Lízing, punctul 49).
- 43 În consecință, rolul atribuit instanței naționale de dreptul Uniunii în domeniul avut în vedere nu se limitează doar la dreptul de a se pronunța cu privire la natura eventual abuzivă a unei clauze contractuale, ci implică și obligația de a examina din oficiu acest aspect de îndată ce dispune de elementele de drept și de fapt necesare în acest sens (a se vedea Hotărârea Pannon GSM, citată anterior, punctul 32).
- 44 În această privință, statuând cu privire la o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare introdusă de o instanță națională sesizată în cadrul unei proceduri contradictorii inițiate în urma opoziției formulate de un consumator împotriva unei somații de plată, Curtea a stabilit că această instanță trebuie să dispună din oficiu măsuri de cercetare judecătorească pentru a stabili dacă o clauză prin care se atribuie competență jurisdicțională teritorială exclusivă, care figurează într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, intră în domeniul de aplicare al Directivei 93/13 și, în caz afirmativ, trebuie să aprecieze din oficiu eventualul caracter abuziv al unei astfel de clauze (Hotărârea VB Pénzügyi Lízing, citată anterior, punctul 56).
- 45 Cu toate acestea, cauza de față se distinge de cele care au determinat pronunțarea Hotărârilor Pannon GSM și VB Pénzügyi Lízing, citate anterior, prin faptul că se referă la definirea responsabilității care îi revine instanței naționale, în temeiul dispozițiilor Directivei 93/13, în cadrul unei proceduri de somație de plată, înainte ca consumatorul să formuleze opoziție.

- 46 În această privință, trebuie să se constate că, în lipsa armonizării mecanismelor naționale de recuperare a creanțelor necontestate, modalitățile de punere în aplicare a procedurilor naționale de somație de plată sunt reglementate de ordinea juridică internă a statelor membre în temeiul principiului autonomiei procedurale a acestora din urmă, cu condiția însă ca acestea să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor situații similare supuse dreptului intern (principiul echivalenței) și să nu facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite consumatorilor de dreptul Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Mostaza Claro, punctul 24, și Asturcom Telecomunicaciones, punctul 38).
- 47 În ceea ce privește principiul echivalenței, trebuie să se constate că Curtea nu dispune de niciun element de natură să dea naștere unor îndoieli în legătură cu conformitatea cu acesta a reglementării în cauză în acțiunea principală.
- 48 Astfel, reiese din dosar că sistemul procesual spaniol nu permite instanței naționale sesizate cu o cerere de somație de plată să aprecieze din oficiu, *in limine litis* sau într-o altă etapă a procedurii, nu numai caracterul abuziv, în raport cu articolul 6 din Directiva 93/13, al unei clauze care figurează într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, în lipsa unei opoziții formulate de acesta din urmă, ci și aspectul dacă o astfel de clauză este contrară normelor naționale de ordine publică, fapt care trebuie totuși verificat de instanța de trimitere.
- 49 În ceea ce privește principiul efectivității, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, fiecare caz în care se ridică problema dacă o prevedere procedurală internă face imposibilă sau excesiv de dificilă aplicarea dreptului Uniunii trebuie analizat ținând cont de locul pe care respectiva prevedere îl ocupă în cadrul procedurii în ansamblul său, de modul în care se derulează și de particularitățile acesteia în fața diverselor instanțe naționale (a se vedea Hotărârea Asturcom Telecomunicaciones, citată anterior, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 50 În speță, reiese din dosarul prezentat Curții că, în conformitate cu articolul 812 din Codul de procedură civilă, procedura de somație de plată se aplică în ceea ce privește creanțele pecuniare scadente, lichide și exigibile, al căror quantum nu depășește o valoare limitată, care era de 30 000 de euro la data faptelor din acțiunea principală.
- 51 Pentru a le asigura creditorilor un acces mai simplu la justiție și o desfășurare mai rapidă a procedurii, articolul menționat prevede numai că aceștia trebuie să anexeze la cererea de sesizare a instanței documentele care dovedesc existența creanței, fără a-i obliga să indice în mod clar rata dobânzii moratorii, perioada exactă de exigibilitate și punctul de referință al ratei menționate în raport cu dobânda legală prevăzută de dreptul intern sau cu rata dobânzii Băncii Centrale Europene.
- 52 Astfel, în temeiul articolului 815 alineatul 1 și al articolului 818 alineatul 1 din Codul de procedură civilă, instanța națională sesizată cu o cerere de somație de plată are o competență limitată care îi permite numai să verifice îndeplinirea condițiilor formale privind inițierea acestei proceduri, caz în care instanța trebuie să admită cererea cu care este sesizată și să emită o somație de plată executorie fără a putea examina, *in limine litis* sau într-o altă etapă a procedurii, temeinicia cererii în raport cu informațiile de care dispune, cu excepția cazului în care debitorul refuză să plătească datoria sau formulează opoziție în termen de 20 de zile de la data notificării respectivei somații. O astfel de opoziție trebuie în mod necesar să fie formulată cu ajutorul unui avocat în cazul litigiilor care depășesc o valoare stabilită de lege, care era de 900 de euro la data faptelor care au dat naștere litigiului din acțiunea principală.
- 53 Or, în acest context, trebuie să se constate că un astfel de sistem procesual, care nu permite instanței sesizate cu o cerere de somație de plată să aprecieze din oficiu, *in limine litis* sau într-o altă etapă a procedurii, deși dispune deja de toate elementele de drept și de fapt necesare în acest scop, caracterul abuziv al clauzelor cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, în lipsa unei opoziții formulate de acesta din urmă, este de natură să aducă atingere efectivității protecției pe care urmărește să o asigure Directiva 93/13 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 noiembrie 2002, Cofidis, C-473/00, Rec., p. I-10875, punctul 35).

- 54 Astfel, ținând seama de configurația generală, de modul de desfășurare și de particularitățile procedurii somației de plată descrise la punctele 50-52 din prezenta hotărâre, există un risc care nu este neglijabil ca consumatorii implicați să nu formuleze opoziția necesară fie din cauza termenului deosebit de scurt prevăzut pentru aceasta, fie deoarece aceștia pot renunța să se apere având în vedere costurile pe care le-ar presupune o acțiune în justiție în raport cu quantumul creanței contestate, fie pentru că nu își cunosc drepturile sau nu sesizează exact conținutul acestora, sau ca urmare a conținutului limitat al cererii de somație de plată formulate de vânzători sau de furnizori și, așadar, ca urmare a caracterului incomplet al informațiilor de care dispun.
- 55 Astfel, ar fi suficient ca vânzătorii sau furnizorii să inițieze o procedură de somație de plată în locul unei proceduri civile ordinare pentru a-i lipsi pe consumatori de posibilitatea de a beneficia de protecția pe care urmărește să o asigure Directiva 93/13, ceea ce ar fi de asemenea contrar jurisprudenței Curții potrivit căreia specificitatea procedurilor jurisdicționale care se desfășoară în cadrul dreptului național între vânzători sau furnizori și consumatori nu poate constitui un element de natură să afecteze protecția juridică de care trebuie să beneficieze aceștia din urmă în temeiul dispozițiilor acestei directive (Hotărârea Pannon GSM, citată anterior, punctul 34).
- 56 În aceste condiții, trebuie să se constate că reglementarea spaniolă în cauză în acțiunea principală nu este conformă cu principiul efectivității, întrucât face imposibilă sau excesiv de dificilă, în cadrul procedurilor inițiate de vânzători sau de furnizori în care consumatorii sunt pârâți, aplicarea protecției pe care Directiva 93/13 urmărește să o confere acestora din urmă.
- 57 În lumina acestor considerații, urmează să se răspundă la prima întrebare că Directiva 93/13 trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, care nu permite instanței sesizate cu o cerere de somație de plată să aprecieze din oficiu, *in limine litis* sau într-o altă etapă a procedurii, deși dispune de elementele de drept și de fapt necesare în acest scop, caracterul abuziv al unei clauze privind dobânda moratorie cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, în lipsa unei opoziții formulate de acesta din urmă.

Cu privire la a doua întrebare

- 58 Pentru a furniza o interpretare a dreptului Uniunii care să fie utilă instanței de trimitere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 decembrie 2008, Michaniki, C-213/07, Rep., p. I-9999, punctele 50 și 51), a doua întrebare trebuie înțeleasă în sensul că prin aceasta instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 2 din Directiva 2009/22 și articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 se opun unei reglementări a unui stat membru, precum cea prevăzută la articolul 83 din Decretul legislativ 1/2007, care permite instanței naționale, atunci când constată nulitatea unei clauze abuzive cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, să completeze respectivul contract modificând conținutul acestei clauze.
- 59 În această privință, este important de subliniat, cu titlu introductiv, că litigiul din acțiunea principală se desfășoară în cadrul unei proceduri de somație de plată inițiate de una dintre părțile contractante, iar nu în contextul unei acțiuni în încetare formulate de o „entitate calificată” în sensul articolului 3 din Directiva 2009/22.
- 60 În consecință, întrucât această din urmă directivă nu este aplicabilă în ceea ce privește acțiunea principală, nu este necesar ca Curtea să se pronunțe cu privire la interpretarea articolului 2 din aceasta.
- 61 Acestea fiind zise, pentru a răspunde la întrebarea adresată referitoare la consecințele care trebuie să decurgă din declararea caracterului abuziv al unei clauze contractuale, este necesar să fie avute în vedere atât modul în care este redactat articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13, cât și obiectivele și

economia generală ale acesteia din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 septembrie 2009, AHP Manufacturing, C-482/07, Rep., p. I-7295, punctul 27, și Hotărârea din 8 decembrie 2011, Merck Sharp & Dohme, C-125/10, Rep., p. I-12987, punctul 29).

- 62 În ceea ce privește modul de redactare a articolului 6 alineatul (1), trebuie constatat, pe de o parte, că prima teză a acestei dispoziții, deși acordă statelor membre o anumită marjă de autonomie în ceea ce privește definirea regimurilor juridice aplicabile clauzelor abuzive, impune totuși în mod expres obligația de a prevedea că respectivele clauze „nu creează obligații pentru consumator”.
- 63 În acest context, Curtea a avut deja ocazia să interpreteze această dispoziție în sensul că instanțele naționale care constată caracterul abuziv al unor clauze contractuale trebuie să stabilească toate consecințele care decurg, potrivit dreptului național, din această constatare, pentru ca respectivele clauze să nu creeze obligații pentru consumatori (a se vedea Hotărârea Asturcom Telecomunicaciones, citată anterior, punctul 58, Ordonanța din 16 noiembrie 2010, Pohotovost’, C-76/10, Rep., p. I-11557, punctul 62, precum și Hotărârea Pereničová și Perenič, citată anterior, punctul 30). Astfel, după cum s-a amintit la punctul 40 din prezenta hotărâre, este vorba despre o dispoziție imperativă care urmărește să substituie echilibrul formal pe care îl instituie contractul între drepturile și obligațiile cocontractanților printr-un echilibru real, de natură să restabilească egalitatea dintre aceste părți.
- 64 Pe de altă parte, trebuie subliniat că legiuitorul Uniunii a prevăzut explicit, în a doua teză a articolului 6 alineatul (1) din Directiva 93/13, precum și în al douăzeci și unulea considerent al acesteia că contractul încheiat de vânzător sau de furnizor și de consumator continuă să angajeze părțile „prin aceste clauze”, în cazul în care poate continua să existe „fără clauzele abuzive”.
- 65 Decurge astfel din textul articolului 6 alineatul (1) că instanțele naționale au numai obligația de a exclude aplicarea unei clauze contractuale abuzive pentru ca aceasta să nu producă efecte obligatorii în ceea ce privește consumatorul, fără a avea posibilitatea să modifice conținutul acesteia. Astfel, acest contract trebuie să continue să existe, în principiu, fără nicio altă modificare decât cea rezultată din eliminarea clauzelor abuzive, în măsura în care, în conformitate cu normele dreptului intern, o astfel de menținere a contractului este posibilă din punct de vedere juridic.
- 66 În plus, această interpretare este confirmată de obiectivele și de economia generală a Directivei 93/13.
- 67 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, această directivă, în ansamblul său, constituie o măsură indispensabilă pentru aducerea la îndeplinire a misiunilor încredințate Uniunii și, în particular, pentru creșterea nivelului și a calității vieții în ansamblul acesteia din urmă (a se vedea Hotărârile citate anterior Mostaza Claro, punctul 37, Pannon GSM, punctul 26, și Asturcom Telecomunicaciones, punctul 51).
- 68 Astfel, date fiind caracterul și importanța interesului public pe care se bazează protecția asigurată consumatorilor, care se găsesc într-o situație de inferioritate în raport cu vânzătorii sau cu furnizorii, Directiva 93/13 impune statelor membre, astfel cum reiese din articolul 7 alineatul (1) din aceasta coroborat cu al douăzeci și patrulea considerent al acesteia, să prevadă mijloace adecvate și eficiente „pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către vânzători sau furnizori”.
- 69 Or, în acest context, trebuie să se constate că, astfel cum a subliniat avocatul general la punctele 86-88 din concluzii, în cazul în care instanța națională ar avea posibilitatea să modifice conținutul clauzelor abuzive care figurează în astfel de contracte, o asemenea posibilitate ar putea aduce atingere realizării obiectivului pe termen lung urmărit prin articolul 7 din Directiva 93/13. Astfel, această posibilitate ar contribui la eliminarea efectului descurajator pe care îl are asupra vânzătorilor sau furnizorilor faptul că astfel de clauze abuzive nu sunt pur și simplu aplicate în ceea ce privește consumatorul (a se vedea în acest sens Ordonanța Pohotovost’, citată anterior, punctul 41 și jurisprudența citată), în măsura în

care aceștia ar fi în continuare tentați să utilizeze clauzele menționate, știind că, chiar dacă acestea ar fi invalidate, contractul va putea fi totuși completat de instanța națională în măsura în care este necesar, garantând astfel interesul respectivilor vânzători sau furnizori.

- 70 Ca urmare a acestui fapt, în cazul în care instanței naționale i-ar fi acordată o astfel de posibilitate, aceasta nu ar fi în măsură să garanteze, prin ea însăși, o protecție a consumatorului la fel de eficace ca cea care rezultă din neaplicarea clauzelor abuzive. Pe de altă parte, această posibilitate nu ar putea fi întemeiată nici pe articolul 8 din Directiva 93/13, care permite statelor membre să adopte sau să mențină cele mai stricte dispoziții compatibile cu dreptul Uniunii în domeniul reglementat de această directivă pentru a asigura consumatorului un nivel maxim de protecție (a se vedea Hotărârea din 3 iunie 2010, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, C-484/08, Rep., p. I-4785, punctele 28 și 29, precum și Hotărârea Pereničová și Perenič, citată anterior, punctul 34).
- 71 Rezultă, prin urmare, din aceste considerații că articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 nu poate fi interpretat în sensul că permite instanței naționale, în cazul în care constată existența unei clauze abuzive într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, să modifice conținutul respectivei clauze în loc să se limiteze numai la a stabili că aceasta nu se aplică în ceea ce privește consumatorul în cauză.
- 72 În această privință, instanța de trimitere trebuie să verifice care sunt normele naționale aplicabile litigiului cu care este sesizată și să facă tot ce ține de competența sa, luând în considerare ansamblul dreptului intern și aplicând metodele de interpretare recunoscute de acesta, pentru a garanta efectivitatea deplină a articolului 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 și pentru a identifica o soluție conformă cu finalitatea urmărită de aceasta (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 ianuarie 2012, Dominguez, C-282/10, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 73 În lumina celor de mai sus, urmează să se răspundă la a doua întrebare că articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum articolul 83 din Decretul legislativ 1/2007, care permite instanței naționale, atunci când constată nulitatea unei clauze abuzive cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, să completeze respectivul contract modificând conținutul acestei clauze.

Cu privire la a treia, la a patra, la a cincea și la a șasea întrebare

- 74 Prin intermediul întrebărilor a treia, a patra, a cincea și a șasea, instanța de trimitere solicită Curții, în esență, să se pronunțe, pe de o parte, cu privire la responsabilitățile care revin instanțelor naționale, în temeiul Regulamentului nr. 1896/2006 și al Directivei 2005/29, în cazul în care controlează o clauză contractuală privind dobânda moratorie precum cea în cauză în acțiunea principală, și, pe de altă parte, cu privire la obligațiile care revin instituțiilor financiare în legătură cu aplicarea ratei dobânzii moratorii în contractele de credit, în sensul articolului 5 alineatul (1) literele (l) și (m), al articolului 6, al articolului 7 și al articolului 10 alineatul (2) litera (l) din Directiva 2008/48.
- 75 Regatul Spaniei și Comisia Europeană susțin că aceste întrebări sunt inadmisibile, întrucât normele dreptului Uniunii la care se referă nu sunt aplicabile în acțiunea principală și, prin urmare, interpretarea acestora nu poate fi utilă instanței de trimitere în vederea soluționării acestui litigiu.
- 76 În această privință, trebuie amintit încă de la început că, în temeiul unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii prevăzute la articolul 267 TFUE, care este întemeiată pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, numai instanța națională este competentă să constate și să aprecieze situația de fapt din acțiunea principală, precum și să interpreteze și să aplice dreptul național. De asemenea, este numai de competența instanței naționale sesizate cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În

consecință, întrucât întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (Hotărârea din 12 aprilie 2005, Keller, C-145/03, Rec., p. I-2529, punctul 33, Hotărârea din 18 iulie 2007, Lucchini, C-119/05, Rep., p. I-6199, punctul 43, precum și Hotărârea din 11 septembrie 2008, Eckelkamp și alții, C-11/07, Rep., p. I-6845, punctele 27 și 32).

- 77 Astfel, Curtea nu poate respinge o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de o instanță națională decât atunci când este evident că interpretarea dreptului Uniunii solicitată nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util întrebărilor care îi sunt adresate (a se vedea în special Hotărârea din 5 decembrie 2006, Cipolla și alții, C-94/04 și C-202/04, Rec., p. I-11421, punctul 25, precum și Hotărârea din 1 iunie 2010, Blanco Pérez și Chao Gómez, C-570/07 și C-571/07, Rep., p. I-4629, punctul 36).
- 78 Or, trebuie să se constate că exact aceasta este situația în speță.
- 79 În special, în ceea ce privește a treia întrebare, trebuie să se constate că interpretarea Regulamentului nr. 1896/2006 este total lipsită de relevanță în raport cu decizia pe care instanța de trimitere trebuie să o pronunțe în litigiul cu care este sesizată. Astfel, pe de o parte, este necesar să se constate că, după cum reiese din dosarul prezentat Curții, situația de fapt din acțiunea principală nu se încadrează în domeniul de aplicare al acestui regulament, care, conform articolului 1 alineatul (1) din acesta, are în vedere numai litigiile transfrontaliere, ci este reglementată exclusiv de dispozițiile Codului de procedură civilă. Pe de altă parte, este important de precizat că acest regulament, astfel cum reiese în mod expres din considerentul (10) al acestuia, nu înlocuiește și nici nu armonizează mecanismele de recuperare a creanțelor necontestate existente în temeiul legislației naționale.
- 80 În ceea ce privește a patra întrebare, este evident că dispozițiile articolului 5 alineatul (1) literele (l) și (m), ale articolului 6, precum și ale articolului 10 alineatul (2) litera (l) din Directiva 2008/48, a căror interpretare este solicitată de instanța de trimitere, nu sunt aplicabile *ratione temporis* în ceea ce privește acțiunea principală, în condițiile în care aceasta are ca obiect executarea pretins incorectă de către domnul Calderón Camino a contractului de credit încheiat de acesta din urmă cu Banesto la 28 mai 2007.
- 81 Astfel, este suficient să subliniem în această privință că, în conformitate cu articolele 27, 29 și 31 din Directiva 2008/48, aceasta a intrat în vigoare la 11 iunie 2008 și că statele membre trebuiau să adopte măsurile necesare pentru a se conforma acestei directive înainte de 11 iunie 2010, data de la care a fost abrogată Directiva 87/102. În plus, articolul 30 alineatul (1) din aceeași directivă a prevăzut în mod expres că aceasta nu se aplică contractelor de credit existente la data intrării în vigoare a măsurilor naționale de punere în aplicare.
- 82 În ceea ce privește a cincea întrebare, prin care instanța de trimitere urmărește să afle, pe de o parte, dacă articolul 6 alineatul (2) din Directiva 2008/48 obligă instituția de credit să notifice exigibilitatea anticipată a creditului sau a împrumutului pentru a putea aplica dobânda moratorie și, pe de altă parte, dacă principiul interzicerii îmbogățirii nejustificate, prevăzut la articolul 7 din directiva menționată, poate fi invocat în cazul în care respectiva instituție de credit solicită nu numai rambursarea capitalului, ci și o dobândă moratorie deosebit de ridicată, este important de subliniat încă de la început că, prin intermediul acestei întrebări, astfel cum reiese din dosarul prezentat Curții, instanța de trimitere a intenționat în realitate să se refere la articolele corespunzătoare din Directiva 87/102, care sunt singurele adecvate în raport cu obiectul la care se referă respectiva întrebare.
- 83 Cu toate acestea, chiar admitând că acesta este conținutul real al celei de a cincea întrebări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 noiembrie 1999, Teckal, C-107/98, Rec., p. I-8121, punctele 34 și 39), trebuie să se constate că, astfel cum a subliniat și avocatul general la punctele 99 și 100 din concluzii, nu există niciun element în decizia de trimitere care să indice că acțiunea principală privește o problemă referitoare fie la obligația de informare prealabilă a consumatorului în legătură cu orice modificare a ratei dobânzii anuale, fie la restituirea unui bun creditorului care determină o îmbogățire nejustificată a acestuia din urmă.

- 84 Rezultă astfel în mod vădit că a cincea întrebare are un caracter ipotetic, întrucât interpretarea dispozițiilor menționate ale Directivei 87/102 nu prezintă nicio legătură cu obiectul acțiunii principale.
- 85 În sfârșit, în ceea ce privește a șasea întrebare, prin care instanța de trimitere urmărește să afle dacă, în lipsa transpunerii Directivei 2005/29, articolul 11 alineatul (2) din aceasta trebuie interpretat în sensul că o instanță națională poate examina din oficiu caracterul neloial al unei practici care constă în a introduce în textul unui contract o clauză privind dobânda moratorie, este suficient să se constate că, astfel cum a arătat și avocatul general la punctul 106 din concluzii, nu există niciun element în decizia de trimitere care să indice că Juzgado de Primera Instancia nr. 2 de Sabadell, care a pronunțat ordonanța de respingere a cererii de somație de plată, ar fi considerat ca fiind o practică comercială neloială, în sensul directivei sus-menționate, faptul că Banesto a introdus în contractul de credit pe care l-a încheiat cu domnul Calderón Camino o clauză privind dobânda moratorie precum cea în cauză în acțiunea principală.
- 86 Este important să se constate de asemenea că, în decizia sa, instanța de trimitere prezintă pe larg considerații care explică respectiva problemă făcând referire în mod expres la „posibila practică neloială a instituției bancare”.
- 87 În consecință, rezultă în mod vădit că interpretarea Directivei 2005/29 prezintă un caracter pur ipotetic în raport cu obiectul acțiunii principale. În acest context, lipsa transpunerii acestei directive se dovedește de asemenea a nu fi un element pertinent pentru soluționarea respectivei acțiuni.
- 88 Prin urmare, având în vedere considerațiile de mai sus, urmează ca a treia, a patra, a cincea și a șasea întrebare adresate de instanța de trimitere să fie declarate inadmisibile.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 89 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

- 1) **Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în cauză în acțiunea principală, care nu permite instanței sesizate cu o cerere de somație de plată să aprecieze din oficiu, *in limine litis* sau într-o altă etapă a procedurii, deși dispune de elementele de drept și de fapt necesare în acest scop, caracterul abuziv al unei clauze privind dobânda moratorie cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, în lipsa unei opoziții formulate de acesta din urmă.**
- 2) **Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum articolul 83 din Decretul legislativ regal 1/2007 de aprobare a formei modificate a Legii generale privind protecția consumatorilor și a utilizatorilor și a altor legi complementare (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) din 16 noiembrie 2007, care permite instanței naționale, atunci când constată nulitatea unei clauze abuzive cuprinse într-un contract încheiat între un vânzător sau un furnizor și un consumator, să completeze respectivul contract modificând conținutul acestei clauze.**

Semnături